

**KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS
EIROPAS SAVIENĪBAI
– MELNKALNE –**

**Briselē, 2026. gada 10. jūlijā
(OR. en)**

AD 55/26

LIMITE

CONF-ME 19

PIEVIENOŠANĀS DOKUMENTS

Temats: EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA
– 29. sadaļa: Muitas savienība

EIROPAS SAVIENĪBAS KOPĒJĀ NOSTĀJA

29. sarunu sadaļa: Muitas savienība

Šī Eiropas Savienības nostāja ir balstīta uz tās vispārējo nostāju Melnkalnes pievienošanās konferencei (AD 23/12 CONF-ME 2/12), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, jo īpaši:

- neviens vienas vai otras puses pausts viedoklis par konkrētu sarunu sadaļu nekādi neskars nostāju, kādu var ieņemt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par citu pēc citas izskatāmām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vispārēja vienošanās;
- prasības, kas paredzētas sarunu programmas 24., 28., 41. un 44. punktā.

ES, piebilstot, ka pirms pievienošanās varētu stāties spēkā papildu *acquis*, mudina Melnkalni turpināt pieskaņošanos ES *acquis*, lai nodrošinātu tā efektīvu īstenošanu un izpildi, un mudina pirms pievienošanās izstrādāt tādu politiku un instrumentus, kas pēc iespējas vairāk pietuvinātos ES politikai un instrumentiem.

ES atzīmē, ka Melnkalne savās sarunu nostājās AD 15/14 REV 2 CONF-ME 10 un AD 11/26 CONF-ME 10 piekrīt ar 29. sadaļu saistītajam *acquis*, kāds tas ir spēkā 2026. gada 16. aprīlī, un ka tā ir paziņojusi, ka būs gatava to īstenot no dienas, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

ES atgādina – tā uzskata, ka pievienošanās līgumā ar Melnkalni *inter alia* ir jāiekļauj noteikumi par šādiem jautājumiem:

- noteikums, saskaņā ar kuru pēc pievienošanās nodrošinātu tādu izcelsmes apliecinājumu turpmāku spēkā esamību, kas izsniegti pirms pievienošanās saistībā ar preferenciāliem nolīgumiem, kurus Melnkalne noslēgusi ar trešām valstīm. Šis pasākums ir vajadzīgs, lai saglabātu un ievērotu juridisko noteiktību un uzņēmēju palāvību;
- noteikumi, kas saistīti ar glabāšanu muitas noliktavā, ievēšanu pārstrādei un pagaidu ievēšanu. Šādi noteikumi ir vajadzīgi, lai precizētu nosacījumus, saskaņā ar kuriem šīs procedūras izpilda;
- noteikumi par nodokļu atbrīvojumu, piedziņu un atmaksāšanu. Šādi noteikumi ir vajadzīgi, lai pienācīgi pārvaldītu Eiropas Savienības pašu resursus.

Ja attiecīgajos noteikumos ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (pārstrādāta redakcija), tostarp tās īstenošanas un deleģētajiem aktiem, šādas atsauces uzskata par atsaucēm uz jauno Savienības Muitas kodeksu, kad tas būs piemērojams.

ES uzskata, ka Pievienošanās aktā būtu jānosaka, ka Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu var pielāgot Pievienošanās akta noteikumus, kas attiecas uz muitas savienību un kas var izrādīties vajadzīgi pēc izmaiņām Savienības noteikumos. Šādus pielāgojumus var izdarīt jau pirms pievienošanās datuma.

Muitas tiesību akti

ES ņem vērā, ka kopš brīža, kad 2014. gadā tika sāktas sarunas par šo sadaļu, Melnkalne savus valsts tiesību aktus muitas jomā ir pastāvīgi pieskaņojusi ES muitas *acquis*.

ES atzīmē, ka Melnkalnes Muitas likums kopumā ir pieskaņots Savienības Muitas kodeksam un attiecīgajiem sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī ES *acquis* par savstarpēju administratīvo palīdzību. Muitas likums, attiecīgie valsts noteikumi un noteikumu kopumi ietver noteikumus par vispārējiem muitas noteikumiem un procedūrām, muitas statusu un tranzītu, muitas vērtības noteikšanu, muitas klasifikāciju un tarifiem, izcelsmes noteikumiem, muitas riska pārvaldību un drošības aspektiem, tostarp atzītā uzņēmēja (*AEO*) programmu, kas kopumā ir pieskaņoti attiecīgajiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem.

Turklāt muitas klasifikācijas un tarifu jomā ES atzinīgi vērtē ikgadējos grozījumus Likumā par muitas tarifiem, kas paredzēti tam, lai nodrošinātu, ka Melnkalnes tiesību akti tiek pastāvīgi pieskaņoti ikgadējiem grozījumiem Padomes Regulā Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu.

ES pieņem zināšanai, ka atbrīvojumu no nodokļiem jomā Melnkalnes tiesību akti lielā mērā ir pieskaņoti ES *acquis*. ES sagaida, ka līdz pievienošanās dienai Melnkalne savus noteikumus par atbrīvojumiem, kas saistīti ar ceļotāju personīgajā bagāžā esošā alus importu, pieskaņos ES noteikumiem. ES norāda, ka līdz dienai, kad Melnkalne pievienojas ES, ir jāpārtrauc piemērot tie valsts līmeņa atbrīvojumi, kas nav atļauti ES.

ES atzinīgi vērtē Melnkalnes plānu pieņemt jaunu likumu par vienloga vidi, kas nodrošinās juridisko pamatu ES *acquis* par vienloga vidi muitas jomā īstenošanai, kā arī tā pastiprināto regulatīvo noteikumu par brīvajām zonām īstenošanai, kuru mērķis ir uzlabot kontroles mehānismus brīvajās zonās, pastiprināt muitas uzraudzību, pārredzamību un atbilstību starptautiskajiem standartiem.

ES arī atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir ratificējusi Konvenciju par kopīgu tranzīta procedūru (*CTC*) un Konvenciju par preču tirdzniecības formalitāšu vienkāršošanu (*SAD*) un ka Melnkalne 2025. gada 1. novembrī pievienojās šīm konvencijām.

Attiecībā uz muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā – ES atzinīgi vērtē Melnkalnes pieskaņošanos ES *acquis*.

Attiecībā uz kultūras priekšmetu muitas kontroli – ES atzīmē, ka Melnkalne ir lielā mērā pieskaņojusies ES *acquis*. ES aicina Melnkalni pēc iespējas drīz pieņemt Likumu par Padomes Regulas (EK) Nr. 116/2009, Īstenošanas regulas Nr. 1081/2012, Padomes Regulas Nr. 2019/880 un Īstenošanas regulas Nr. 2021/1079 īstenošanu.

Attiecībā uz skaidras naudas muitas kontroli – Melnkalnes tiesiskais regulējums, kas reglamentē skaidras naudas pārrobežu aprites kontroli, vēl ir jāpieskaņo ES *acquis*. ES mudina Melnkalni pilnībā pieskaņot savus tiesību aktus par skaidras naudas kontroli ES *acquis*.

ES atzīmē, ka Melnkalnes tiesiskais regulējums par narkotisko vielu prekursoru muitas kontroli kopumā ir pieskaņots ES *acquis*, un sagaida, ka Melnkalne pieskaņošanos pabeigs līdz pievienošanās dienai.

ES pieņem zināšanai sasniegtos labos panākumus un Melnkalnes apņemšanos pilnībā piemērot 29. sadaļā ietverto ES *acquis*, un līdz pievienošanās dienai visas minētajā *acquis* izdarītās izmaiņas transponēt savos tiesību aktos. ES atgādina, ka ES tiesību akti muitas jomā Melnkalnē būs tieši piemērojami no pievienošanās dienas un ka Melnkalnei būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai vajadzības gadījumā no pievienošanās dienas atceltu vai grozītu jebkuru noteikumu attiecīgajos divpusējos nolīgumos, kas varētu būt nesaderīgs ar ES *acquis*.

ES aicina Melnkalni to regulāri informēt par attīstību un pasākumiem, kas veikti saistībā ar tās muitas tiesību aktu turpmāku pieskaņošanu ES *acquis*.

ES atzīmē, ka, pieņemot iepriekšminētos tiesību aktu noteikumus, ir izpildītas dokumentā AD 33/14 CONF 27 noteiktā pirmā slēgšanas kritērija prasības.

Administratīvā un organizatoriskā spēja

ES pieņem zināšanai Melnkalnes pausto apņemšanos, ka tā būs gatava pievienošanās brīdī nodrošināt vienotu un efektīvu muitas *acquis* piemērošanu. ES sagaida, ka Melnkalne pildīs savas saistības, lai līdz pievienošanās dienai uzlabotu savas īstenošanas spējas muitas jomā.

Administratīvā organizācija

ES ņem vērā Melnkalnes muitas pārvaldes panākumus, stiprinot tās spējas efektīvi īstenot un izpildīt muitas tiesību aktus.

ES atzinīgi vērtē to, ka 2025. gada oktobrī tika pieņemts noteikumu kopums par iekšējo organizāciju un amatu klasifikāciju, kurā izklāstīta organizatoriskā struktūra, kā arī amata vietu skaits un klasifikācija muitas pārvaldē. ES atzīmē, ka Melnkalne 2024. gada oktobrī pieņēma visaptverošu Muitas pārvaldes darbības stratēģiju un rīcības plānu 2024.–2026. gadam, ko tā ir konsekventi īstenojusi. 2025. gada augustā tika pieņemta Cilvēkresursu pārvaldības stratēģija 2025.–2026. gadam, kā arī mācību stratēģija.

ES ņem vērā arī Muitas pārvaldes Iekšējās kontroles departamenta sekmīgo darbību un mudina to turpināt savu darbu neatkarīgi. ES atzinīgi vērtē Muitas pārvaldes proaktīvo pieeju, lai īstenotu pasākumus korupcijas novēršanai un augsta integritātes līmeņa nodrošināšanai.

ES atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts Likums par brīvajām zonām, ar ko paplašina muitas pilnvaras kontrolēt un uzraudzīt preces brīvajās zonās, un mudina Melnkalni nekavējoties nodrošināt tā pilnīgu īstenošanu.

ES aicina Melnkalni turpināt stiprināt savas administratīvās spējas, lai varētu efektīvi īstenot un izpildīt šajā sadaļā ietverto ES *acquis*. ES atzinīgi vērtē Melnkalnes apņemšanos stiprināt savas spējas muitas jomā, lai pēc Melnkalnes pievienošanās ES valsts varētu tikt galā ar lielākiem tirdzniecības apjomiem, pildīt savus pienākumus attiecībā uz ES pašu resursu iekasēšanu, kā arī nodrošināt līdzvērtīgu kontroles līmeni precēm, kas šķērso ES ārējās robežas. ES atgādina Melnkalnei, ka ir būtiski pastiprināt savas īstenošanas un digitālās spējas muitas jomā, jo Melnkalne no pievienošanās dienas būs atbildīga par ES muitas savienībā ievesto preču muitas procedūrām un kontroli un līdz ar to par vienoto tirgu.

Tādēļ ES atzinīgi vērtē Melnkalnes stingro apņemšanos līdz pievienošanās brīdim veikt pasākumus nolūkā vēl vairāk uzlabot Muitas pārvaldes spējas tādās jomās kā cilvēkresursi, mācības, muitas kontroles iekārtas, darbības rezultātu mērīšana, muitas procedūru un muietošanas procesu modernizēšana, muitas kontroles un izpildes spēju uzlabošana, lai efektīvi varētu īstenot *acquis*.

ES sagaida, ka Melnkalne to regulāri informēs par norisēm un pasākumiem, kas veikti šajā sakarā. ES atzīmē, ka Melnkalne ir sagatavojusi vairākus rīcības plānus ar konkrētiem atskaides punktiem un sasniedzamajiem rezultātiem, lai stiprinātu savas īstenošanas spējas. Eiropas Komisija cieši uzraudzīs šo rīcības plānu īstenošanu. Konkrēti – ES sagaida, ka Melnkalne līdz pievienošanās dienai muitas ierēdņu (tostarp IT speciālistu) skaitu gadā palielinās par ne mazāk kā 40 pilnas slodzes amatpersonām (kas atbilst 10 % no tās pašreizējā skaita). ES uzsver, ka no pievienošanās dienas Melnkalnes Muitas pārvaldei būs jāpārvalda un jākontrolē Melnkalnes robežas ES iedzīvotāju un tirdzniecības uzņēmumu interesēs, un šīs robežas būs Savienības ārējās robežas.

ES atzīmē, ka iepriekš minētās darbības atbilst dokumentā AD 33/14 CONF 27 noteiktā otrā slēgšanas kritērija prasībām.

Digitālā muitas vide

ES uzsver – pievienošanās ES nolūkā ir nepieciešams, lai muitas procedūras būtu pilnībā digitalizētas un lai Melnkalnes Muitas pārvaldes izmantotās digitālās sistēmas būtu savstarpēji savienotas ar ES digitālo muitas vidi.

ES pozitīvi vērtē to, ka Melnkalne īsteno jaunās datorizētās tranzīta sistēmas (*NCTS*) 6. posmu un uzlabo savas valsts muitas informācijas sistēmas ar papildu funkcijām tādās jomās kā muitas deklarāciju un muitas lēmumu apstrāde, automatizēta riska pārvaldība un iepriekšēju datu par jūras satiksmi un pasta pārvadājumiem apstrāde.

ES atzīst, ka Melnkalne ir pieņēmusi vērienīgus plānus izstrādāt visas digitālās muitas sistēmas, kurām jābūt pieejamām Melnkalnē, lai līdz pievienošanās dienai varētu īstenot ES muitas *acquis* digitālā vidē, kas ir pilnībā saskaņota ar ES standartiem un prasībām, un ir nodrošinājusi nepieciešamos budžeta resursus. ES jo īpaši atzīmē, ka Melnkalne ir pieņēmusi valsts programmu ES digitālo muitas sistēmu 11 valsts komponentu, kurus ziedojuši Slovēnijas Republikas finanšu pārvalde, kā arī Automatizētas eksporta kontroles sistēmas (*AES*) un Importa kontroles sistēmas 2 (*ICS2*) izstrādei, testēšanai un darbības sākšanai.

ES aicina Melnkalni pieņemt detalizētāku valsts īstenošanas programmu, tostarp konkrētus un sasniedzamus termiņus, atskaites punktus un gūstamos rezultātus katram projekta posmam, nodrošināt stabilu sistēmu starpposma atskaites punktu uzraudzībai un izveidot pārvaldības sistēmu, kas veicina atklātas diskusijas ar iekšējām un ārējām ieinteresētajām personām. ES attiecīgi aicina Melnkalni izveidot pienācīgu pārvaldības shēmu, iesaistot dažādus departamentus, kā arī augstāko vadību, lai pārvaldītu un uzraudzītu nepieciešamo digitālo īstenošanu un novērstu visus konstatētos riskus. Turklāt ES aicina Melnkalni Muitas pārvaldes ietvaros veidot un uzturēt spējas pārvaldīt projektus no operacionālā un IT viedokļa (Muitas pārvaldes cilvēkresursi) un nodrošināt nepārtrauktu ārējo darbuzņēmēju atbalstu, kā arī veicināt efektīvu sadarbību un koordināciju ar Komisijas dienestiem. Turklāt ES aicina Melnkalni izstrādāt un ieviest pārejas un mācību stratēģiju muitas amatpersonām un uzņēmējiem, vienlaikus piešķirot un nodrošinot resursus sistēmu pastāvīgai pilnveidošanai un uzturēšanai saskaņā ar ES digitālās muitas vides attīstību.

Tāpēc ES mudina Melnkalni pirms pievienošanās ievērojami pastiprināt savus centienus izstrādāt, testēt un valstī ieviest digitālās sistēmas, kas vajadzīgas muitas procedūru digitalizācijai, automatizētas riska pārvaldības un preču plūsmu pienācīgas kontroles nodrošināšanai un ES ārējo robežu aizsardzībai.

ES uzsver, ka ir svarīgi, lai Melnkalne veiktu atbilstīgus pasākumus nolūkā izpildīt iepriekš minētās prasības, jo Melnkalnes integrācija ES muitas savienībā no pievienošanās dienas būs iespējama tikai tad, ja Muitas pārvalde būs ieviesusi visas nepieciešamās ES digitālās sistēmas. Tas ietver valsts digitālās muitas vides pieskaņošanu ES standartiem un prasībām, lai nodrošinātu savienojamību un sadarbību, kā arī ļautu attiecīgos uzņēmumus savienot ar ES digitālo muitas vidi. Turklāt Melnkalnei ir jānodrošina, ka tiek īstenota piekļuve ES centrālajām muitas sistēmām un to izmantošana, tostarp integrēšana valsts procesos un sistēmās.

ES aicina Melnkalni regulāri sniegt informāciju par nepieciešamo ES digitālo sistēmu ieviešanu valsts muiņas vidē. Komisija palīdzēs Melnkalnei un cieši uzraudzīs tās progresu muiņas digitālās īstenošanas programmas ieviešanā.

ES stingri uzsver – lai Melnkalne varētu piedalīties vienotajā tirgū un muiņas savienībā, tai līdz pievienošanās dienai būs jāspēj īstenot attiecīgos tiesību aktus muiņas jomā un izmantot visas nepieciešamās ES muiņas IT sistēmas, kuru mērķis ir efektīvi piemērot muiņas regulējumu. Melnkalnei līdz pievienošanās dienai ir jāspēj īstenot tiesību aktus muiņas jomā un izmantot IT sistēmas, pretējā gadījumā tas radītu augstu risku, ka valsti izmantos kā ieviešanas vietu, lai apietu muiņas savienības noteikumus. Lai novērstu šādu risku, ES cieši uzraudzīs, lai Melnkalne līdz pievienošanās dienai pienācīgi un laikus veiktu muiņas IT sistēmu izstrādi un izmantotu to funkcijas, un šajā sakarā Melnkalnei ik pēc sešiem mēnešiem no šīs sadaļas slēgšanas dienas būtu jāiesniedz Komisijai progresu ziņojumi. Pamatojoties uz to, Komisija līdz Melnkalnes pievienošanās dienai izmantos regulārus novērtējumus par Melnkalnes progresu muiņas savienības prasību izpildē.

ES atzīmē, ka iepriekš minētās darbības atbilst dokumentā AD 33/14 CONF 27 noteiktā trešā slēgšanas kritērija prasībām.

* * *

Ņemot vērā minētos apsvērumus, ES atzīmē, ka šajā posmā sarunas par šo sadaļu nav jāturpina.

Progresu attiecībā uz to, kā notiek pieskaņošanās *acquis* un tā īstenošana, turpinās pārraudzīt visā sarunu laikā. ES uzsver, ka īpašu uzmanību tā veltīs tam, lai uzraudzītu visus iepriekš minētos konkrētos jautājumus nolūkā nodrošināt Melnkalnes administratīvās spējas un to, lai pilnībā tiktu pabeigta tiesību aktu pieskaņošana *acquis* visās šīs sadaļas aptvertajās jomās un lai tie tiktu efektīvi īstenoti un pildīti. Īpaša uzmanība ir jāvelta saiknei starp šo sadaļu un citām sarunu sadaļām.

Melnkalnes tiesību aktu atbilstību *acquis* un tās spēju to īstenot varēs galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu posmā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunām par šo sadaļu un kas jānodrošina konferences vajadzībām, ES aicina Melnkalni regulāri sniegt sīki izstrādātu rakstisku informāciju Stabilizācijas un asociācijas padomei par *acquis* īstenošanā un savu administratīvo spēju stiprināšanā panākto progresu.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, ES attiecīgā brīdī vajadzības gadījumā atgriezīsies pie šīs sadaļas.

ES atzīmē, ka Melnkalne savās sarunu nostājās AD 15/14 REV 2 CONF-ME 10 un AD 11/26 CONF-ME 10 piekrīt ar 29. sadaļu saistītajam *acquis*, kāds tas ir spēkā 2026. gada 16. aprīlī. ES ņem vērā arī to, ka Melnkalne ir paziņojusi, ka tā turpinās tiesību aktu pieskaņošanu *acquis* un ka tā būs gatava to īstenot no brīža, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

Turklāt ES atgādina, ka laikā no 2026. gada 16. aprīļa līdz sarunu nobeigumam *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.